

สรุปการฝึกอบรม หลักสูตร เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA/PMQA ๔.๐)
ผ่านระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ LDD e-Training

ผู้รับการฝึกอบรม : นางสาวจรรตจันทร์ ชำนาญกิจ

ตำแหน่ง : นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ

สังกัด : กลุ่มงานพิพิธภัณฑสถาน สำนักงานเลขาธิการกรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๕๐ กำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงานเพื่อยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานของหน่วยงานราชการให้อยู่ในระดับสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักการบริหารราชการที่ได้รับ การตราขึ้นเป็นกฎหมายดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับที่ ๕ พ.ศ ๒๕๔๕ มาตรา ๓/๑ และต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติถ้อยแถลงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ ๒๕๔๖ เพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่าให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกในการบริการและได้รับการตอบสนองความต้องการรวมทงมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารราชการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีเกณฑ์การประเมินกระบวนการทำงานและผลการปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ โดยความร่วมมือของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติจึงได้ดำเนินโครงการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของส่วนราชการโดยมีเป้าหมาย เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐตามวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและกำหนดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐโดยใช้แนวทางที่มีสามารถเทียบเคียงกับการบริหารจัดการในระดับสากลและได้รับการยอมรับว่าเป็นเกณฑ์ที่สามารถประเมินจุดแข็งโอกาสในการปรับปรุงของกระบวนการทำงานและผลการปฏิบัติงานขององค์กรต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยได้นำแนวคิดและโครงสร้างรางวัลคุณภาพของประเทศสหรัฐอเมริกาของราชการไทยและสอดคล้องกับวิธีการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ ๒๕๔๖ โดยมีพื้นฐานทางเทคนิคและกระบวนการเทียบเท่ากับเกณฑ์รางวัลคุณภาพระดับสูงในหลายประเทศเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการ ที่สามารถนำไปประยุกต์เพื่อให้องค์การภาครัฐมีกระบวนการทำงานและผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นโดยมีเป้าหมายคือประโยชน์สุขของประชาชนและประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ โดยมีหมวดของเกณฑ์ PMQA ดังนี้

๑.การนำองค์กร เป็นการตรวจประเมิน ผู้บริหารตั้งแต่ระดับอธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ของส่วนราชการมีการสั่งการ หรือชี้แจงให้ส่วนราชการมีความยั่งยืน นอกจากนี้ยังตรวจประเมินระบบ

การกำกับดูแลองค์กร เพื่อบรรลุผลด้านการปฏิบัติการกฎหมาย ความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักจริยธรรม รวมทั้งการสร้างคุณูปการต่อสังคม

๒.การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการตรวจประเมินการจัดทำวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของส่วนราชการ ซึ่งส่วนราชการนำไปปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ โดยจะมีการจัดทำยุทธศาสตร์และนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

๓.การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการตรวจประเมินว่า ส่วนราชการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อความสำเร็จของส่วนราชการอย่างต่อเนื่องอย่างไร วิธีการในการค้นหาสารสนเทศ การตอบสนองความต้องการ ทำให้เหนือกว่าความคาดหวัง สร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระยะยาว

๔.การวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ เป็นการตรวจประเมินว่า ส่วนราชการมีวิธีการอย่างไร ในการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศและสินทรัพย์ทางความรู้รวมทั้งใช้ผลการวิเคราะห์ ทบทวนเพื่อปรับปรุงผลการดำเนินการเรียนรู้

๕.การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการประเมินความต้องการด้านขีดความสามารถและอัตรากำลังด้านบุคลากรในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดี รวมทั้งตรวจประเมินถึงวิธีการสร้างความผูกพัน บริหารจัดการพัฒนาบุคลากร เพื่อนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้อย่างเต็มที่ เพื่อสนับสนุนพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของส่วนราชการ

๖.การจัดการกระบวนการ เป็นการตรวจประเมินว่า ส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการออกแบบ จัดการปรับปรุงผลผลิตการบริการ กระบวนการทำงานปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการปฏิบัติการเพื่อส่งมอบคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้ส่วนราชการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

๗.ผลลัพธ์การดำเนินการ การประเมินผลการดำเนินงานและปรับเปลี่ยน ปรับปรุงด้านที่สำคัญทุกด้านของส่วนราชการ ประกอบด้วย ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลและบรรลุพันธกิจ ผลลัพธ์ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ผลลัพธ์ด้านการนำองค์การและกำกับดูแลส่วนราชการ ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงินและการเติบโต ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการและการจัดการเครือข่ายอุปทาน

กรมพัฒนาที่ดินจึงมีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่อง ทำให้กรมพัฒนาที่ดินสามารถพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการองค์การที่เรียกว่า LDD Excellent Model ที่สอดคล้องกับเครื่องมือ PMQA ตั้งแต่การนำองค์การ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การพัฒนาบุคลากร การวางระบบปฏิบัติงาน และระบบการวัดผลเพื่อให้บริการตรงตามความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีประสิทธิผลสอดคล้องกับเป้าหมายที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ในปี ๒๕๖๐ รัฐบาลขับเคลื่อนการพัฒนาองค์การเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐ และเริ่มการประเมินสถานะของส่วนราชการ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้ศึกษาหลักเกณฑ์แนวทางการพัฒนาองค์การ และ

ยกระดับองค์การตามเกณฑ์ PMQA ๔.๐ ใช้หลัก Smart Workplace พัฒนาเครื่องมือการบริหารจัดการองค์การ รูปแบบ Smart LDD ที่มีความสอดคล้องกับระบบราชการ ๔.๐ ใน ๓ มิติ ดังนี้

มิติที่ ๑ ภาครัฐที่เปิดกว้างเชื่อมโยงกัน (Open & Connected Government) กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการสานพลังจากทุกภาคส่วนตามหลัก Smart Collaboration และ Smart Connection

มิติที่ ๒ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Government) กรมพัฒนาที่ดิน ใช้ Smart Service

มิติที่ ๓ ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) กรมพัฒนาที่ดินใช้ Smart Operation

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนเครื่องมือการบริหารจัดการกรมพัฒนาที่ดิน

๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือดังกล่าวในการบริหารจัดการหน่วยงาน ยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งในระดับหน่วยงานและระดับกรม

วิสัยทัศน์ : พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมรอบแนวคิด/Concept ของการก้าวสู่การเป็นระบบราชการ ๔.๐ กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) กำหนดทิศทาง เพื่อพัฒนาองค์การให้เป็น Smart LDD ที่มุ่งเน้นประโยชน์และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ปรับการทำงานเชิงรุก สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาที่ดินให้เกิดความยั่งยืน นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการ เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการงานพัฒนาที่ดิน ยกระดับการเพิ่มผลิตภาพ ด้วยหลัก ๔ Smart ประกอบด้วย

๑) Smart Collaboration ดำเนินการสานพลังจากทุกภาคส่วน สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านดินภายในและระหว่างประเทศ

๒) Smart Connection เปิดเผยข้อมูลทรัพยากรดินและเชื่อมโยงข้อมูล บูรณาการข้อมูล ด่านดิน และการใช้ที่ดิน จัดทำเป็น Big data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓) Smart Service การปฏิบัติงานเชิงรุกแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ผ่านหลากหลายช่องทางทั้งติดต่อด้วยตนเอง สมาร์ทโฟน หรือเว็บไซต์ ปรับเปลี่ยนการให้บริการประชาชนเป็น e-service เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว

๔) Smart Operation ปรับกระบวนการทำงาน Reprocess ยกเลิกโครงการที่ไม่เป็นประโยชน์ กับเกษตรกร ปรับวิธีการทำงานยึดความต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ และเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงานด้วย เทคโนโลยีและนวัตกรรมผลการดำเนินงานที่สอดคล้องสู่ระบบราชการ ๔.๐

กรมพัฒนาที่ดินมีการริเริ่มความรับผิดชอบพัฒนาทรัพยากรดินในพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ ๑๕๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๖ ของพื้นที่ประเทศ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม กรมพัฒนาที่ดินใช้หลักการ Smart LDD ขับเคลื่อนและพัฒนาองค์การเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐ สอดคล้องสนับสนุนการพัฒนาระบบราชการทั้ง ๓ มิติ ดังนี้

มิติที่ ๑ ภาครัฐที่เปิดกว้างเชื่อมโยงกัน (Open & Connected Government) ดำเนินการสานพลังจากทุกภาคส่วนตามหลัก Smart Collaboration สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านดินภายในและระหว่างประเทศ เช่น เครือข่ายระหว่างประเทศการเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (ASP) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (CESRA) การจัดตั้งสมาคมดินโลก การจัดตั้งสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทย และเครือข่ายโครงการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเพื่อการขับเคลื่อนและขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (Decision Support for Mainstreaming and Scaling up Sustainable Land Management : DS-SLM) เครือข่ายภายในประเทศ เครือข่ายหมอดินอาสา เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร/กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ PGS เครือข่ายกลุ่มใช้ข้อมูลทรัพยากรดินในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ เป็นต้น Smart Connection เปิดเผยชุดข้อมูลทรัพยากรดินผ่านระบบ MOAC Open Data บูรณาการข้อมูลด้านดินและการใช้ที่ดินจัดทำเป็น Big data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลเชิงพื้นที่จาก ๑๙ หน่วยงาน จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map) เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

มิติที่ ๒ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Government) กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการตามหลัก Smart Service ด้วยการปฏิบัติงานเชิงรุกแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ผ่านหลากหลายช่องทางทั้งติดต่อด้วยตนเอง สมาร์ทโฟน หรือเว็บไซต์ปรับเปลี่ยนการให้บริการประชาชนเป็น eService เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว

ผ่าน Web Application และ Mobile Application ตัวอย่างเช่น บัตรดินดี (ID Din Dee) ดินออนไลน์ LDD On Farm ระบบบริการแผนที่ Online โปรแกรมแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โปรแกรมวัสดุการเกษตร เป็นต้น การลดขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการแผนที่ และยกเลิกสำเนาเอกสารราชการ (No copy) เพื่ออำนวยความสะดวกและการลดภาระประชาชน นอกจากนี้ กรมพัฒนาที่ดินยังเล็งเห็นปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน จึงจัดทำโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานการจัดหาแหล่งน้ำให้แก่เกษตรกรรายบุคคล เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

มิติที่ ๓ ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) กรมพัฒนาที่ดินนำหลัก Smart Operation เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการองค์การปรับกระบวนการทำงาน Reprocess ยกเลิกโครงการที่ไม่เป็นประโยชน์กับเกษตรกร ปรับวิธีการทำงานยึดความ

ต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ เช่น (๑) โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี (๒) โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกข้าว ตามแผนที่ Agri-Map (๓) โครงการเกษตรอินทรีย์ (๔) สร้างองค์กรมี่ขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบบริหารจัดการเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดทรัพยากรและงบประมาณ เช่น งานสำรวจและจัดทำแผนที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงาน

ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานที่มีความละเอียดถูกต้องสูงมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการกำเนิดดิน ด้วยซอฟต์แวร์ด้าน GIS ที่มีสมรรถนะสูงทำให้จำแนกความแตกต่างของพื้นที่ ได้อย่างละเอียด การวางแผนกำหนดจุดสำรวจดินเชื่อมโยงกับ Google Map ข้อมูลดินในภาคสนามจะถูกนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลางผ่านอินเทอร์เน็ต การใช้ LDD Zoning ช่วยเจ้าหน้าที่ให้สามารถ แก้ว ปรับปรุง (Redline) ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ การใช้ Agri-map online เป็นเครื่องมือช่วยเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำการปรับเปลี่ยนการผลิตพืช และพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent : AI) ตอบคำถามแทนเจ้าหน้าที่ผ่าน Chatbot “คุยกับน้องดินดี” การบริหารจัดการโดยใช้ระบบ e-Saraban แบบเต็มรูปแบบภายในกรมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ใช้ระบบการประชุมทางไกล (e-Meeting/VDO/Web Conference/Zoom) พร้อมกันทุกจังหวัดทั่วประเทศ พัฒนาระบบ e-Office ระบบ e-Document และระบบรายงานแผน/ผลการปฏิบัติงานฯ เป็นต้น

ผลลัพธ์การดำเนินการของระบบราชการ ๔.๐

๑.ระดับพื้นฐาน (Basic) ๔๐๐ คะแนน คือ ดำเนินเรื่องทุกหมวดอย่างเป็นระบบ พันธกิจและหน้าที่เกิดประสิทธิผล ริเริ่มสู่การเป็นระบบราชการ ๔.๐

๒.ระดับก้าวหน้า (Advance) ๔๐๐-๔๖๙ คะแนน คือ ดำเนินเรื่องทุกหมวดอย่างเป็นระบบ ถ่ายทอดแนวทางอย่างเป็นระบบ เกิดประสิทธิผลตอบสนองพันธกิจ เชื่อมโยงความต้องการบรรลุเป้าหมาย พัฒนาตามแนวทางการเป็นระบบราชการ ๔.๐

๓.ระดับพัฒนาจนเกิดผล (Significance) ๔๗๐-๕๐๐ คะแนน คือ ดำเนินเรื่องทุกหมวดอย่างเป็นระบบถ่ายทอดแนวทางเกิดประสิทธิผลตอบสนองพันธกิจ เชื่อมโยงความต้องการบรรลุเป้าหมายการเป็นระบบราชการ ๔.๐

ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมหลักสูตรเครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA/PMQA ๔.๐) ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านแนวคิดและวิธีการที่ดี สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับยุคสมัยและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป มีวิสัยทัศน์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความสำคัญกับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว พัฒนาการบริหารคนและการพัฒนาคน มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป